

окуляри») та ігри: «Доброго ранку», «Передай настрої», «Чарівник», «Я – листочок», «Танок метеликів», «Смачні ягоди», «Привітаймося з сонечком», «Козуб», «Котиться м'яч», «Лимон», «Котик спить», «Маленькі деревця», «Маленький клубочок», «Ясне сонечко», «Пташка», «Сніжинки», «Сонце, пісок і море», «Дружба починається з посмішки», «Я – пташка», «Лисиця шукає маму», «Звук», «Квіти прокидаються», «День-ніч», «Дощ», «Колір», «Хмаринки» тощо.

Таким чином, використовуючи вправи та ігри психогімнастики у освітньому процесі закладів дошкільної освіти та в сім'ї, навчаємо дітей виражати позитивні емоції один до одного та дарувати гарний настрій, краще розуміти себе та оточуючих людей, звільнитися від негативних емоційних станів, зайвого напруження, комунікативних бар'єрів та долати життєві труднощі.

Список використаних джерел

1. Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів, понять та назв / упор. К. Л. Крутій, О. О. Фунтікова. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2010. 324 с. Бібліогр.: С. 5–7. («Словники»).
2. Друзяк О. М. Психогімнастика URL: <https://naurok.com.ua/dobirka-psihogimnastika-138349.html> (дата звернення: 13.03.2024).
3. Психогімнастичні вправи для всебічного розвитку дитини <https://www.logoclub.com.ua/poradi-psikhologa/71-psihogimnastichni-vpravi-dlya-vsebichnogo-rozvitku-ditini> (дата звернення 13.03.2024).

Роман Панченко

ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ: ТЕРМІНОЛОГІЧНІ РОЗМЕЖУВАННЯ

Для дослідження соціальної політики Європейського Союзу щодо зовнішньо переміщених з України осіб важливо розмежувати термінологію на позначення різних категорій осіб, адже вони по-різному трактуються у контексті процедур надання міжнародного захисту та визначення відповідальної держави-члена ЄС за розгляд їхніх заяв. Розглянемо, які поняття використано на позначення тимчасово переміщених осіб та як їх розтлумачено у засадничих документах Європейського Союзу, на яких ґрунтується його соціальна політика щодо таких осіб. У таблиці представлено документи у хронологічному порядку, що унаочнює першоджерело та дає змогу зробити висновок, чи згодом відбувалися зміни у розумінні основних понять. Маємо зазначити, що для уникнення різночитань подаємо після першого використання поняття в дужках англomовний варіант, такий, який подано в оригінальних документах. Якщо поняття повторюються, їхній переклад не дублюємо (див. табл. 1).

**Поняття на позначення
переміщених осіб у засадничих документах
соціальної політики ЄС**

Назва документу	Опис	Поняття на позначення переміщених осіб
Женевська конвенція про статус біженців (1951) [1].	основоположний міжнародний договір, що визначає, хто вважається біженцем, їхні права та юридичні зобов'язання держав приймати та захищати біженців.	біженець (refugee); особа, яка потребує міжнародного захисту (a person in need of international protection)
Директива ЄС про тимчасовий захист (2001) [2].	документ, що встановлює мінімальні стандарти надання тимчасового захисту в ситуаціях масового припливу переміщених осіб, які не можуть повернутися до своєї країни походження.	переміщені особи (displaced persons); біженці; несупроводжувані неповнолітні (unaccompanied minors)
Директива ЄС про кваліфікацію (2011) [3].	документ, що встановлює стандарти для визначення статусу громадян третіх країн або осіб без громадянства як осіб, що потребують міжнародного захисту.	біженці; особи, які потребують додаткового захисту (persons eligible for subsidiary protection); особи без громадянства (stateless persons)
Директива ЄС про процедури надання та позбавлення міжнародного захисту (2013) [4].	документ, що встановлює спільні процедури для розгляду заяв на надання та позбавлення міжнародного захисту.	особи, які потребують міжнародного захисту; біженці; особи, що потребують додаткового захисту; несупроводжувані неповнолітні
Регламент № 604/2013 Європейського Парламенту та Ради (2013) [5].	документ, що визначає відповідальну державу за розгляд заяви про надання міжнародного захисту, поданої в одній із країн-членів ЄС.	біженець; особа, що потребує міжнародного захисту; неповнолітні без супроводу

Отже, як бачимо, поняття, які зустрічаються в цих документах, це: біженець, особа, яка потребує міжнародного захисту, переміщені особи, несупроводжувані неповнолітні, особи, які потребують додаткового захисту, особи без громадянства. У таблиці представлено зведену інформацію про наявність цих понять, що дає змогу простежити, яке тлумачення було первинним (див. табл. 2).

Таблиця 2

Послідовність введення понять «біженець» і «особа, яка потребує міжнародного захисту» та зміни у їхньому тлумаченні

Женевська конвенція	Директива ЄС про тимчасовий захист	Директива ЄС про кваліфікацію	Директива ЄС про процедури надання та позбавлення міжнародного захисту	Регламент № 604/2013 Європейського Парламенту та Ради
Біженець				
+	+	+	+	+
Вперше використано в Женевській конвенції: «особа, яка через обґрунтований страх переслідувань за расою, релігією, національністю, соціальною групою чи політичними переконаннями не може або не бажає повертатися до країни походження або країни постійного проживання» [1]. У наступних документах – «особа, яка відповідає критеріям, визначеним у Женевській конвенції» [2], [3], [4], [5].				
Особа, яка потребує міжнародного захисту				
+	–	–	+	+
Вперше використано в Женевській конвенції: «термін, що включає біженців та інших осіб, які шукають захисту за кордоном від серйозних загроз, таких як війна, насильство, конфлікти або порушення прав людини» [1]. У подальших документах конкретизовано: «це ширше визначення, яке може охоплювати як біженців, так і осіб, які потребують додаткового або допоміжного захисту» [4], [5].				

Отже, існує певна різниця між цими двома поняттями. Біженці – це особи, які відповідають визначенню Конвенції 1951 року через переслідування за певними критеріями. Особи, які потребують міжнародного захисту, можуть включати ширший спектр людей, таких як ті, хто уникає збройних конфліктів або інших серйозних загроз, і можуть не обов’язково відповідати вузькому визначенню біженця. Це розширення враховує потреби осіб, які стикаються з загрозами, не обов’язково пов’язаними з переслідуванням за визначеними в Конвенції критеріями.

Поняття «переміщені особи» знаходимо лише в Директиві ЄС про тимчасовий захист, де воно тлумачиться як «люди, які вимушено залишили свою країну або регіон походження і не можуть повернутися в безпечних умовах» [2]. Різниця між поняттями «переміщені особи» і «біженці» має фундаментальне значення, особливо у контексті міжнародного права та захисту прав людини. Переміщені особи – це широкий термін, який може включати різні категорії людей, які були змушені залишити своє місце проживання або країну з різних причин. Ці

причини можуть включати збройні конфлікти, природні катастрофи, переслідування або серйозні порушення прав людини. Термін «переміщені особи» охоплює як внутрішньо переміщених осіб (ВПО), так і тих, хто перетнув міжнародні кордони. Однак, він не має чіткого визначення в міжнародному праві і часто використовується в більш загальному контексті. Основна різниця між біженцями і переміщеними особами полягає в їхньому правовому статусі та причинах переміщення. Біженці мають чітко визначений правовий статус і право на міжнародний захист на основі обґрунтованих побоювань переслідування, в той час як переміщені особи можуть включати ширший спектр ситуацій переміщення, не обов'язково пов'язаних з переслідуванням, і їхній статус може не бути так чітко визначений на рівні міжнародного права.

У двох документах зустрічаємо поняття «особи, які потребують додаткового захисту», тобто, «ті, хто не є біженцями, але стикаються з ризиком серйозної шкоди при поверненні додому» [3], [4]. Відмінність між поняттями «особи, що потребують міжнародного захисту» та «особи, які потребують додаткового захисту» полягає в тому, що перше є більш широким і включає друге (так само, як і поняття «біженці»).

Поняття «особи без громадянства» знаходимо лише в Директиві ЄС про кваліфікацію на позначення «індивідів, які не мають громадянства жодної країни» [3]. Цей статус може виникнути з різних причин, включаючи конфлікти між законодавствами різних країнами, зміни кордонів, відмову від громадянства або дискримінаційні практики. Статус осіб без громадянства регулюється, зокрема, Конвенцією про статус осіб без громадянства 1954 року і не передбачає міжнародного захисту, на відміну від біженців і осіб, які потребують міжнародного захисту.

Поняття «несупроводжувані неповнолітні» вперше зустрічається в Директиві ЄС про тимчасовий захист у значенні «діти та підлітки, які прибули на територію держав-членів без супроводу дорослих, відповідальних за них [2], а в подальших документах (Директива ЄС про процедури надання та позбавлення міжнародного захисту, Регламент (ЄС) № 604/2013 Європейського Парламенту та Ради) уточнюється, що йдеться про категорію «неповнолітні особи» [4], [5].

Отже, можемо зробити висновок про те, що найширшим із проаналізованих понять є «особи, які потребують міжнародного захисту», адже воно включає біженців, осіб, які потребують додаткового захисту, і несупроводжуваних неповнолітніх. Щоб отримати доступ до соціальної підтримки, таким категоріям, як «переміщені особи» і «особи без громадянства», слід надати докази, що вони потребують міжнародного захисту, у встановленому порядку.

Список використаних джерел

1. Convention relating to the Status of Refugees. *https://www.ohchr.org*. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-relating-status-refugees> (date of access: 04.03.2024).
2. Directive – 2001/55 – EN – EUR-Lex. *The official portal for European data / data.europa.eu*. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj> (date of access: 04.03.2024).
3. Directive – 2011/95 – EN – qualification directive – EUR-Lex. *The official portal for European data / data.europa.eu*. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/95/oj> (date of access: 04.03.2024).
4. Directive 2013/32/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on common procedures for granting and withdrawing international protection (recast) | Refworld. *Refworld*. URL: <https://www.refworld.org/legal/reglegislation/council/2013/en/97663> (date of access: 04.03.2024).
5. Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the Member States by a third-country national or a stateless person (recast) | Refworld. *Refworld*. URL: <https://www.refworld.org/legal/reglegislation/council/2013/en/14874> (date of access: 04.03.2024).

*Maxim Parfionov,
Victoria Linnik*

RECURRENCE FORMULAS IN THE PROBABILITY THEORY

People have been watching in statistical observations since ancient times, but also in our time statistics become an integral part of the most diverse spheres of human activity. Currently, it is impossible to imagine modern management of any industry, media work, politics, advertising, many other areas of our existence without the processing and analysis of statistical materials. For example, during the pandemic COVID-19 creating vaccines against the coronavirus strain necessarily involved statistical processing of the results of their tests and further observations. The conduct of hostilities also involves the collection of information and its processing in order to establish certain areas of improvement in both military tactics and weapons.

Also the same time, it is important not only to collect qualitative statistical data, and interpret them correctly and draw right conclusions, and this is quite not such a simple matter.

Let's give a visual example. We will conduct a test that consists of a